

спрямовані на захист прав військовополонених, їхні права й досі не завжди гарантуються, а самі вони нерідко стають жертвами тортур та інших форм жорстокого поводження.

У висновку хочемо зазначити, що російська федерація, вкотре демонструє зневагу до загальноприйнятих норм поведінки, та продовжує жорстоко поводитися з українськими військовими та військовополоненими. Її дії свідчать про байдужість до людського життя та зневагу до міжнародного гуманітарного права. Росія зобов'язана неухильно дотримуватися принципів, викладених у Женевській конвенції та Статуті ООН про поводження з військовополоненими. Проте, зважаючи на поведінку російської влади, на жаль, важко вірити, що країна-терорист буде поважати міжнародні норми.

Література

1. Правила поводження з військовополоненими. Права полонених. Запоріжжя, 23.09.2022 URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/pravyla-povodzhennya-z-vijskovopolonenymu-prava-polonenyh/> (дата звернення 25.04.2024).

2. Кравцова М.О., Дацюк Т.К. Міжнародні стандарти захисту прав і дотримання прав військовополонених. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 400-401. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/71.pdf> (дата звернення 25.04.2024).

3. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серп. 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153/conv#n74 (дата звернення 26.04.2024).

УДК 340.12 (043.2)

Колос Н.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Миронець О.М., к.ю.н

ПОГЛЯДИ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА НА СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Суспільство є абсолютно різноманітним явищем. Його характеристика, тобто поведінка, традиції, ідеологія, залежить від середовища в якому формувався носій характеристики суспільства, тобто народ. Відповідно різні народності будуть індивідуально створювати власні держави беручи за основу свою характеристику.

Багато вчених сперечалися стосовно концепту ідеального суспільства. Кожен формував свою точку зору. Взяти, до прикладу, Томаса Мора, який створив однойменну «Утопію», де кожен почуває себе у блазі та працює

на нього. Але такі ідеї справді утопічні, тому наступні покоління філософів розглядали більш реальні концепції.

Наприклад, відомий український філософ, історик, публіцист М. Драгоманов, також виводив свої погляди стосовно досконалого суспільства. «Чоловік, котрий своєю великою інтелігенцією і працьовитістю відіграв величезну роль в розвитку нашої політичної думки, чоловік, котрого вважають своїм учителем майже всі наші партії – М. Драгоманов», – зазначає Д. Донцов у своїй праці «Ідейні помилки Драгоманова» [1]. Як всі тогочасні видатні філософи, він активно досліджував праці людей, які просували ідею соціалізму для творення ідеального загалу та країни [2, с. 376]. Як зазначає І. Франко, у одній зі своїх праць, Михайло Петрович не був соціалістом: «він ані практично не займався соціалістичною агітацією та соціалістичними реформами, ані теоретично не писав нічого, що давало би підставу зачислити його до теоретиків соціалізму». У тій самій праці Франка зазначається, що М. Драгоманов «виступав против утопійної теорії загальної соціальної революції», бо «що всяка революція має головно політичний характер, міняє політичні форми панування, але не має сили сотворити новий лад суспільного життя» [3].

Як відомо, однією з важливих часток формування державності є те, що люди відчують певну приналежність до конкретного народу. Без національної свідомості громадян неможлива розвинута та сильна держава. Михайло Петрович стверджує, що національність не потрібно ставити як головну ціль народу. Він вважає, що гонитва за національними ідеями та національністю «всилюється спинити поступ людський», а «...головне діло — поступ людини й громади, поступ політичний, соціальний і культурний...». Хоча він не відкидає думки, що «...національність є тільки ґрунт, форма та спосіб...» для побудови державності [2, с. 558].

При всій повазі М. Драгоманова до ідеї національності, він вважав, що «...думка про національність ще не може довести людей до волі й правди для всіх і навіть не може дати ради для впорядкування навіть державних справ...», а «треба пошукати чогось іншого, такого, що б стало вище над усіма національностями та й мирило їх, коли вони підуть одна проти другої. Треба шукати всесвітньої правди, котра б була спільною всім національностям». З цього твердження випливає висновок, що ідея об'єднуючої релігії є більш актуальною для планетарного суспільства. Ідея національної єдності не завжди може призвести до більшої вольності народу [4].

Ідеї космополітизму М. Драгоманова були надзвичайно суперечливими для української націоналістичної інтелігенції, яка вбачала неправоту в таких думках. Ось, як конкретний приклад, ставлення Донцова до таких ідей: «...наука Драгоманова була наскрізь пересякнута

сим неясним і туманним космополітичним універсалізмом, цілий отруйний вплив котрого ми власне тепер відчуваємо на собі» [1]. Драгоманов М. стверджує, що українське національство зовсім уже не таке мирне, що українці з ненавистю говорять іноді про сусідні народи. На його погляд, якщо б до державної влади стали національники, тоді б вони приписали повне «обукраїнення» їм [4].

Отже, погляди відомого українського філософа М. Драгоманова, стосовно суспільства, будувалися на ідеях розвитку людської особистості, ставлячи її в пріоритет перед благополуччям держави. Він був категорично проти соціалістичних революцій, які, на його думку, могли сотворити новий лад у суспільстві. Також виділялися космополітичний напрям у його філософії, де всі національності повинні були об'єднані під різними або спільними релігіями.

Література

Донцов Д. Ідейні помилки Драгоманова. *Мислене Дерево*. URL: <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Publ/Dontsov/BasesOurPolicy/SocialForces/Dragomanov.html> (дата звернення: 15.04.2024).

Драгоманов М.П. Вибране. Київ: Либідь, 1991. 688 с.

Франко І. Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова. *Літературне Місто*. URL: <https://litmisto.org.ua/?p=9600> (дата звернення: 14.04.2024).

Драгоманов М.П. Чудацькі думки про українську національну справу. *Ізборник*. URL: <http://litopys.org.ua/drag/drag19.htm> (дата звернення: 02.11.2023).

УДК 340 (477)(043.2)

Конопліна Т.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна
Науковий керівник: Дашковська О.Р., д.ю.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання запровадження ювенальної юстиції та відновного правосуддя для України є дуже актуальним, оскільки стан підліткової злочинності в державі викликає глибоку занепокоєність та зумовлює необхідність пошуку нових засобів її попередження. На сьогодні система ювенальної юстиції в Україні перебуває в процесі становлення [1].

Указом Президента України від 24.05.2011 № 597/2011 схвалено Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні [2], яка має забезпечити створення в Україні повноцінної системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх, спроможної забезпечити